

ע"פ 2640/22 - מוחמד חזבז נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 2640/22

לפני:
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ
כבוד השופט ח' כבוב

המערער: מוחמד חזבז

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בחיפה
מיום 28.2.2022 בת"פ 49165-11-20 שניתן על-ידי
כבוד השופטת ד' סלע-סג"נ

תאריך הישיבה: ז בסיון התשפ"ב (6.6.2022)

בשם המערער: עו"ד עפיאיברהים

בשם המשיבה: עו"ד מסעד מסעד

בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

מתורגמנית: גב' עודליבשאוהאן

פסק-דין

השופט נ' סולברג:

1. ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בחיפה, מיום 28.2.2022, בת"פ 49165-11-20 (השופט ד' סלע-סג"נ), שבו הוטלו על המערער, מוחמד חזבז, 4 שנות מאסר לריצוי בפועל, ועונשים נלווים - לאחר שהודה בעובדות כתב האישום והורשע בעבירות שיוחסו לו.

עיקרי כתב האישום והכרעת הדין

2. ביום 7.11.2020, נפגש מוחמד עם המתלון, מוחמד עוף (להלן: המתלון), והשניים נסעו יחד במכוניתו של המתלון לאזור התעשייה שבכפר מגוריהם. במהלך שהייתם באזור התעשייה, התפתח בין השניים עימות מילולי, על רקע סכסוך כספי. עד מהרה הוחלפו המילים בדחיפות, ולאחר כמה דקות עזב מוחמד את המקום רגלית, ואילו המתלון נסע במכוניתו, ונעצר ליד חנות לחומרי בניין שבכביש הראשי המוליך אל הכפר. מוחמד הבחין במתלון כשהוא יושב במכונית, וניגש אליו. הרוחות התלהטו, המתלון יצא מהמכונית ונעמד קרוב אל מוחמד. מספר שניות לאחר מכן, שלף מוחמד סכין, והחל דוקר את המתלון בפלג גופו העליון. המתלון ניסה להתגונן ולהוציא מידי מוחמד את הסכין; או אז שלף מוחמד סכין נוספת, והחל לדקור גם באמצעותה את המתלון בבטנו ובגבו, כאשר המתלון שכוב על הרצפה. לאחר שהמתלון הצליח לקום על רגליו, ניסה מוחמד לדקור אותו מספר פעמים נוספות, אך המתלון הצליח להתרחק. מוחמד נכנס אל מכוניתו של המתלון, וניסה להימלט מהמקום בנסיעה לאחור. המתלון קפץ אל המכונית מבעד לדלת הנוסע, ותוך כדי נסיעה, כשפלג גופו העליון בתוך המכונית - נאבק במוחמד וניסה למנוע ממנו להמשיך בנסיעה. תוך כדי נסיעה לאחור, עלתה המכונית במהירות על הכביש - ופגעה במכונית אחרת, שחלפה במקום. מוחמד הוצא מהמכונית, ועזב את המקום. המתלון, דקור ומדמם, פונה לבית חולים כשהוא סובל מפצעי דקירה וחתכים בבטן, במותן ובגב. כתוצאה מהדקירות, נגרמו למתלון קרע בכבד, קרע בכליה, קרע בשרירי דופן הבטן, וקרעים בגידים באצבעותיו.

3. לאחר שבתחילה כפר מוחמד בעובדות כתב האישום, הודה לבסוף במיוחס לו, והורשע בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה; החזקת סכין שלא למטרה כשרה; פזיזות ורשלנות ברכב; ושימוש ברכב ללא רשות. לצד ההודאה בעובדות כתב האישום, ביקש מוחמד להבהיר כי לגרסתו, האירוע כולו החל בכך שהמתלון הגיע אל ביתו, ודרש ממנו, תוך השמעת איומים, להיכנס אל המכונית - דבר שהוביל אותו להצטייד בסכין לצורך הגנה עצמית. עוד הוסיף מוחמד, כי במהלך העימות שהתרחש במכונית בשלב הראשון, סטר המתלון על פניו; וכי במהלך ניסיונו של מוחמד להימלט מהמקום במכונית, הרים המתלון את בלם היד, אחז בהגה והפריע למוחמד - באופן שגרם לאובדן שליטה במכונית, ולהתפרצותה במהירות אל תוך הכביש.

4. לנוכח גילו של מוחמד, ובהתאם לדרישת החוק, הוגש ביום 9.10.2021 תסקיר מטעם שירות המבחן. מהתסקיר עולה, כי קיימת מסוכנות ברמה גבוהה להישנות העבירות מצדו של מוחמד. עוד ציין שירות המבחן, כי מוחמד מתקשה להכיר בחומרת מעשיו, ומטיל את האחריות על כתפי המתלון. כמו כן, עמד שירות המבחן על כך שאמנם למוחמד אין עבר פלילי, אך מתנהל נגדו תיק נוסף בבית המשפט לנוער בחדרה, גם הוא בגין עבירות אלימות. סיכומם של דברים, שירות המבחן המליץ על השתת ענישה קונקרטי ומרתיעה. מוחמד התנגד להגשת התסקיר, וטען כי הוא מגמתי וחסר; בפרט, נטען כי מוחמד ביצע מספר נסיונות אובדניים בעת מעצרו - דבר שכלל לא בא לידי ביטוי בתסקיר. משכך, הורה בית המשפט המחוזי על עריכת תסקיר משלים. מהתסקיר המשלים, שהוגש ביום 8.11.2021, עולה כי מוחמד מוכן בשלב זה לקחת אחריות על מעשיו, וכי נערכה סולחה בין משפחתו של מוחמד למשפחתו של המתלון. עם זאת, מצא שירות המבחן כי גם כעת מוחמד אינו מודע להיקף החומרה שבמעשיו, ואינו משתף פעולה עם ניסיון לנהל

עמוד 2

שיחה מעמיקה על אודות התנהגותו ומניעיו. כמו כן, התייחס שירות המבחן בהרחבה למצבו הנפשי של מוחמד, אשר בא לידי ביטוי גם במספר נסיונות אובדניים, ובנטילת תרופות פסיכיאטריות. ב'שורה התחתונה', חזר שירות המבחן על המלצתו שלפיה יש להטיל על מוחמד "עונש של מאסר בין כתלי הכלא, באופן ובתנאים שיאפשרו לו להשתלב בתכנית טיפולית".

עיקרי גזר הדין של בית המשפט המחוזי

1. ביום 28.2.2022, גזר בית המשפט המחוזי את דינו של מוחמד. לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, עמד בית המשפט המחוזי על נסיבות ביצוע העבירות, ובחן את הערכים המוגנים שנפגעו, את מידת הפגיעה בהם, את מדיניות הענישה הנוהגת, כפי שזו עולה מפסקי דין קודמים, ואת הנסיבות הנוגעות לביצוע העבירות. בפרט, ניתן משקל לחומרת הרבה של תופעת הסכינאות, המאופיינת בפניה לאלימות מסכנת חיים גם בעקבות עניינים פעוטים. עוד עמד בית המשפט על החומרה הרבה שבמעשיו של מוחמד, על נסיבותיה החמורות של העבירה, ועל הנזק הרב שנגרם למתלונן. באשר לטענותיו של מוחמד, בדבר קיומן של עובדות נוספות, שבעטין מן הראוי להטיל חלק מן האחריות על המתלונן, קבע בית המשפט המחוזי, כי אין בכך כדי לסייע למוחמד, וכי "חלקו של [מוחמד] בביצוע העבירות הוא מוחלט ובלעדי". בהתאם לפסיקה שצוטטה, העמיד בית המשפט המחוזי את מתחם העונש ההולם על 4 וחצי עד 7 שנות מאסר בפועל.

2. משנקבע מתחם העונש ההולם, קבע בית המשפט המחוזי כי "קיימת הצדקה לסטות במידת מה ממתחם העונש ההולם, בהתחשב בגילו הצעיר, בעברו הנקי ובעיקר במצבו הנפשי [...] לרבות נסיונותיו האובדניים, וכן על מנת לעודד אותו לעבור הליך טיפולי מורכב בין כתלי הכלא לשם שיקומו". עוד הוסיף בית המשפט המחוזי, כי יש לייחס משקל גם לסולחה שנערכה בין מוחמד לבין המתלונן. גם המתלונן הביע במהלך הטיעונים לעונש את רצונו כי יקלו עם מוחמד. במכלול השיקולים, נקבע עונשו של מוחמד מתחת לרף המינימלי שנקבע במתחם העונש ההולם, והועמד על 4 שנות מאסר בפועל, 14 חודשי מאסר על-תנאי וקנס כספי בסך של 10,000 ₪.

מכאן הערעור שלפנינו.

עיקרי טענות הצדדים

3. מוחמד טוען כי שגה בית המשפט המחוזי בקביעתו שלפיה חלקו בביצוע העבירות הוא מוחלט ובלעדי. לטענתו, נדרש היה להעניק משקל של ממש לעובדה שמוחמד נפגש עם המתלונן רק בעקבות איומים שהפעיל האחרון, אדם המבוגר ממנו בלמעלה מעשור, בעל עבר פלילי עשיר של עבירות אלימות. כמו כן, נדרש היה להעניק משקל גם לעובדה שהתנהגות המתלונן היא זו שגרמה לנהיגה הפרועה ולתאונה בעקבותיה. עוד טוען מוחמד, כי עיון בפסיקה מלמד, כי מתחם הענישה שנקבעהריו חמור מהראוי. לדבריו, "בפסיקה בסוג העבירות בהן הורשע [...] קיימים פסקי דין מחמירים וקיימים כאלה שמקלים, מגוון הענישה בסוג זה של עבירות הנו רחב מאוד, אלא שבמצבו של המערער, נקבעו מתחמי ענישה בין שנה מאסר ועד 30 חודשי מאסר".

4. לגבי נסיבותיו האישיות, סבור מוחמד כי נפלו פגמים ניכרים בעריכת תסקיר שירות המבחן. לטענתו, התסקיר שהוגש, נעדר כליל התייחסויות לעובדה שמוחמד ניסה לשים קץ לחייו מספר פעמים בעודו במעצר, טופל על-ידי פסיכיאטר, ונטל תרופות באופן קבוע. לעמדתו, מדובר "בפגיעה חסרת תקדים בזכויותיו". כמו כן, "שירות המבחן כשל

במשימתו כאשר התעלם מעמדת המתלונן, ולא טרח לקבל עמדה זו", במיוחד בשים לב לכך שהמתלונן ביקש מבית המשפט שלא למצות את הדין עם מוחמד. לבסוף, מציין מוחמד, כי היה מקום להעניק משקל רב יותר לגילו הצעיר, ולמצבו הנפשי.

5. המשיבה מנגד, סומכת את ידיה על גזר הדין של בית המשפט המחוזי - ואף סבורה כי "המתחם שנקבע [...] נוטה לקולא בעניינו של המערער". לטענתה, אלימותו של מוחמד ניכרת היטב מההצטיידות המקדימה בשני כלי משחית; מהדקירות הרבות אשר גרמו לנזק פנימי ניכר - גם כאשר המתלונן היה שרוע על הקרקע; מנסיונו להימלט מהמקום במכוניתו של המתלונן, תוך כדי נהיגה מסוכנת ופראית אשר סיכנה את העוברים והשבים - וגם פגעה.

דיון והכרעה

6. לאחר שנתתי דעתי על טענות הצדדים מזה ומזה, ולאחר ששבתי לעיין בגזר הדין של בית המשפט המחוזי ובנימוקיו, באתי לכלל מסקנה כי דיין הערער - להידחות. כידוע, מידת התערבותה של ערכאת הערער בגזר דין - מצומצמת במיוחד, ושמורה למקרים בהם נפלה טעות מהותית בהחלטת הערכאה הדיונית, או שהעונש שנקבע חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת (ע"פ 1242/97 גרינברג נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (3.2.1998); ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (29.1.2009)). עונשו של מוחמד רחוק מלבוא בקהלם של אותם מקרים חריגים.

7. בית המשפט המחוזי פרש יריעה רחבה, הן ביחס למדיניות הענישה הנהוגה במקרים כגון דא, הן ביחס לנסיבותיו הייחודיות של המקרה הקונקרטי. מתחם הענישה שנקבע, נשען על אדנים מוצקים, ולא נפל בו פגם. לא זו בלבד, אלא שבית המשפט החליט, לפני משורת הדין, לסטות ממתחם הענישה שנקבע לקולא, תוך התחשבות במצבו הנפשי של מוחמד, בעברו הנקי, ובגילו הצעיר. אמת נכון הדבר, בשל תקלה מצערת, שירות המבחן לא נתן דעתו בתחילה למצוקתו הנפשית של מוחמד; אולם מעוות זה - תוקן מבעוד מועד, במסגרת התסקיר המשלים. ניכר כי מצוקתו של מוחמד עמדה לנגד עיני בית המשפט המחוזי - ואף ניתן לה משקל מכריע בהחלטה לקבוע את העונש מתחת למתחם העונש ההולם שנקבע.

8. גם בטענותיו של מוחמד, שלפיהן בית המשפט המחוזי 'התעלם' מחלקו של המתלונן, אין כדי לשנות את התוצאה. בית המשפט התייחס בפירוט רב לטענותיו של מוחמד, ודחה אותן לגופן. נקבע, כי חלק מהטענות לא הוכחו במידה מספקת - ובין כה וכה אין באמור כדי לסייע למוחמד בהפחתה מאחריותו לאירועים.

סוף דבר

9. גזר הדין של בית המשפט המחוזי - מפורט ומנומק. השיקולים הרלבנטיים - הובאו כולם בחשבון. בנסיבות אלה, דינו של הערער להידחות.

ש ו פ ט

השופט ג' כנפי-שטייניץ:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

השופט ח' כבוב:

אני מסכים.

ש ו פ ט

לפיכך הוחלט כאמור בפסק הדין של השופט נעם סולברג.

ניתן היום, י"ג בסיון התשפ"ב (12.6.2022).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט
